

СЕКЦІЯ «Менеджмент»

УДК 35:3.08:005.95

Гудзь П.В.¹

¹ д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА: АДАПТИВНІСТЬ ДО ВІЙСЬКОВИХ РЕАЛІЙ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Військова агресія РФ вплинула негативним чином на стан розвитку публічного управління та адміністрування, перервала позитивний хід реформи державної служби, впровадження адаптивних механізмів гармонізації служби із європейським законодавством. Зокрема, це проявилось у релокації органів державної влади із ТОТ, вимушеною внутрішньою та зовнішньою еміграцією державних службовців, службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування, що спричинило кадровий вакуум на посади у сфері публічного управління. За власними спостереженнями, в окремих департаментах Запорізької ВОДА вакантними залишалося понад 75 % посад.

Разом з тим у жорстких форс-мажорних обставинах дієвим є комплекс заходів правового, організаційного, кадрового, інституціонального, інформаційного забезпечення діяльності державної служби. Були прийняті та введені в дію Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [1]. Головним призначенням Закону стало організаційно-правове регулювання роботи публічних органів влади шляхом введення особливого правового режиму, що передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень з консолідації та централізації заходів з оборони і захисту країни. Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» існують такі види військових адміністрацій: обласні військові адміністрації; районні військові адміністрації; військові адміністрації населених пунктів (міські, селищні, сільські).

Указ Президента «Про утворення військових адміністрацій» [2] спрямований на укріплення адміністративної влади, оперативного прийняття рішень в умовах воєнного стану. Так, в обласних військових адміністраціях посади державних службовців можуть замінюватися військовослужбовцями військових формувань, утворених відповідно до законів України, особами рядового і начальницького складу правоохоронних органів, служби цивільного захисту, які відряджаються до них у встановленому законодавством порядку для виконання завдань в інтересах оборони держави та її безпеки із залишенням на військовій службі, службі в правоохоронних органах, органах та підрозділах цивільного захисту без виключення зі списків особового складу.

Науковці пропонують до військово-цивільних та військових адміністрацій застосовувати термін «органів публічної адміністрації військово-цивільного характеру» [3].

Аналіз діяльності Запорізької військової державної адміністрації у 2022 р. дозволив визначити три найбільш важливі ділянки роботи, окрім оборонної: фінансова стабілізація регіонального бюджету; активізація економічної діяльності підприємництва та бізнесу; гуманітарна політика. Через зупинку великих підприємств міста перестав функціонувати майже весь малий та середній бізнес, велика кількість запоріжців оформили відпустки без збереження заробітної плати, а через зменшення обсягів продажу пального надходження до бюджету скоротилися, що спричинить лише у квітні 2022 р. недоотримання міською казною біля 150 млн грн. [4].

В забезпеченості керованості та дієвості органів державної влади та органів місцевого самоврядування, оновлення складу публічних службовців велику методичну, освітню, організаційну, експертну діяльність проводить НАДС. Так, згідно стратегії діяльності служби в умовах військового стану успішно реалізованими є напрямки: реалізації державної політики у сфері державної служби і управління персоналом в органах влади; допомога і захист законних прав та інтересів державних службовців; посилення інституційної спроможності служби; підвищення рівня професійної компетентності державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад; адаптація державної служби до стандартів Європейського Союзу [5].

Створено резерв працівників державних органів для роботи на деокупованих територіях України з метою поширення інформації щодо можливостей долучення до резерву працівників державних органів, а також надання методологічно-консультативної підтримки роботи з резервом, що є особливо важливим для молодих спеціалістів з компетенціями публічного управління та адміністрування. Реалізовано організаційні заходи із формування резерву працівників правоохоронної, соціальної, житлово-комунальної, енергетичної, юридичної та інших сфер для роботи на деокупованих територіях [6].

Упорядкованості в управлінні персоналом державної служби сприяє ухвала Постанов Кабінету Міністрів України “Про затвердження Каталогу типових посад державної служби і критеріїв віднесення до таких посад”, “Про підготовку до запровадження умов оплати праці державних службовців на основі класифікації посад у 2024 році” 23.10. 2023 року № 1109, які дозволяють законодавчо врегулювати питання розподілу посад державної служби та присвоєння їм класифікаційних кодів на основі віднесення посад до відповідних сімей та рівнів, що особливо важливим є для митниці та інших центральних органів виконавчої влади. Прийнято до виконання Всеукраїнську програму ментального здоров’я, формування безбар’єрності на робочому місці в

державних органах та органах місцевого самоврядування; інтеграції ветеранів та ветеранок у команду державних службовців; протидії на робочому місці мобінгу, булінгу та харасменту[5].

Отже, за умов війни система державної влади та керованості держави не лише вціліла, але й набула нової якості, насамперед, шляхом створення й розширення повноважень органів публічної адміністрації військово-цивільного характеру. Консолідовані зусилля НАДС із збереження потенціалу публічної служби, допомоги і захисту законних прав та інтересів державних службовців, посилення інституційної спроможності служби, підвищення рівня професійної компетентності державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих, адаптивності державної служби до стандартів Європейського Союзу дозволяють констатувати збереження високого рівня компетентностей публічних службовців, дієвість розгалуженої системи підготовки та перепідготовки, що дозволяє формувати резерв працівників державних органів для роботи на деокупованих територіях України та закладати методологічну та методичну основи для завершення реформи публічної служби в повоєнний час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250.
2. Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій» [Електронний ресурс]. Офіційне інтернет-представництво Президента України. - Режим доступу: <http://surl.li/hrwcv> (дата звернення 25.03.2024)
3. Журавель Тамара, Прокопенко Леонід. Військово-цивільні та військові адміністрації як суб'єкти публічного управління: завдання та функції. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://surl.li/mjyns> (дата звернення 01.04.2024)
4. Офіційний сайт Запорізької обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.zoda.gov.ua> (дата звернення 01.04.2024)
5. Звіт про виконання завдань, визначених Планом роботи Національного агентства України з питань державної служби на 2023 рік [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://surl.li/slumh> (дата звернення 02.04.2024)
6. Урядовий портал [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://surl.li/sluoa> (дата звернення 02.04.2024)